

Samenvatting

Informatiesessies over de gezondheidstoestand van de bomen in het Dudenpark

Juni 2019

Gemeente Vorst

Pastoorstraat 2, 1190 Vorst

www.vorst.brussels - Email: participatie@vorst.brussels

03/07/2019

Voorwoord

De oude beuken in het Dudenpark zijn van een onschatbare waarde vanwege hun landschappelijke kwaliteiten en hun biodiversiteit, maar lijden onder de gevolgen van de klimaatopwarming, die ervoor zorgt dat ze sneller afsterven. Begin juni moesten 5 beuken, slachtoffers van de droogte van 2018, worden geveld. Andere zullen moeten worden behandeld en zullen extra in de gaten moeten worden gehouden. Om die reden heeft de gemeente beslist informatiesessies te organiseren in samenwerking met Leefmilieu Brussel, om zo samen met de gebruikers en omwonenden van het park te kunnen nadenken.

Samen handelen

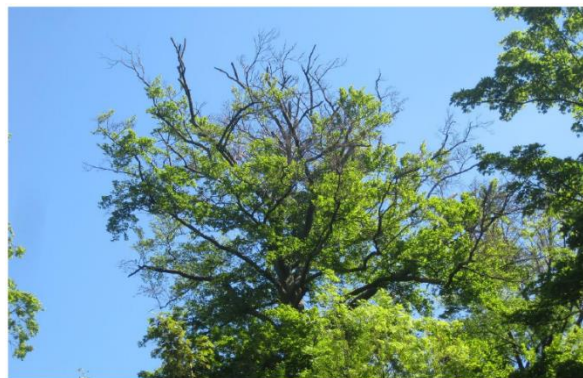
Op 11 juni heeft de gemeente drie informatievergaderingen georganiseerd in het park. Dit heeft de experts van Leefmilieu Brussel de kans gegeven hun bosbeheerstrategie uiteen te zetten. Dankzij een rondleiding konden de deelnemers over een nauwkeurige identiteitskaart van het park beschikken, de zieke bomen en de oorzaken van hun aftakeling identificeren en de genomen beslissingen beter begrijpen. De vragen van de Vorstenaren waren talrijk, de voorstellen voor oplossingen ook. Tijdens deze wandelingen vond er tussen de experts inzake het beheer van het park en de gebruikers – de experts van het dagelijkse leven van het park – een echte uitwisseling van kennis plaats.

De sessies begonnen met een korte inleiding door de burgemeester, die benadrukte dat de gemeente alles in het werk stelt om de bomen zo lang mogelijk te behouden en tegelijkertijd toe te zien op de veiligheid van de wandelaars. Vervolgens hebben de groepen, onder begeleiding van de experts en technici van Leefmilieu Brussel, verschillende plaatsen in het park bezocht waar de bomen bijzonder zwaar zijn getroffen.

Ook hebben de burgers zelf kunnen vaststellen hoe ver de aftakeling van sommige bomen gevorderd is en welk gevaar hiervan uitgaat. De arbeiders van Leefmilieu Brussel hebben gedurende heel het bezoek uitleg verschaft en de vragen van de burgers beantwoord.

Er worden nieuwe bijeenkomsten voorzien. Wij houden u hier zeker van op de hoogte.

De inhoud van deze samenvatting kan ook geraadpleegd worden op de gemeentelijke website, in de sectie "[Burgerparticipatie](#)".

Het "invalen van de toppen", een teken van een versneld afsterven van de boom

Samenvatting van de uitleg van Leefmilieu Brussel

De zomer van 2018 was zeer warm en zeer droog. Heel wat beuken in het Dudenpark hadden te lijden onder een langdurige waterschaarste. Omdat het plantensap niet langer tot aan de uiteinden van de kruinen geraakte, droogden hun toppen van boven naar beneden uit, waardoor er in de lente 2019 abnormaal veel bladerloze en dode takken te zien waren.

Bij deze oude bomen betekent dit “invallen van de toppen” vaak het begin van een onomkeerbaar afstervingsproces.

Begin mei 2019 heeft Leefmilieu Brussel 76 beuken in slechte sanitaire staat laten onderzoeken teneinde aanbevelingen voor een aangepast beheer te formuleren, met een tweeledige doelstelling: de veiligheidstoestand van het park optimaliseren en toezien op het behoud van de bomen.

Het resultaat van dit onderzoek is verontrustend. Van de 76 onderzochte beuken dreigen er 71 in de volgende vijf jaar af te sterven omdat ze het slachtoffer zijn van een min of meer uitgesproken “invallen van de toppen” ten gevolge van verschillende factoren: de hoge leeftijd van de beuken, hun aanzienlijke behoefte aan water op zanderige doorlaatbare bodems of nog de vertrapping van het onderhoud door het publiek en de hete zomer van 2018, die zich in de toekomst dreigt te herhalen.

Concreet ...

Van de 76 geanalyseerde bomen vormden 5 beuken, gelegen langs de paden, een gevaar voor de veiligheid van de wandelaars, wat rechtvaardigde dat ze begin juni werden geveld, ondanks het feit dat het de periode van de nestbouw (die tot en met 15 loopt, zoals per ordonnantie bepaald) was. Om de andere zieke bomen te kunnen behandelen, wenst Leefmilieu Brussel het Dudenpark van 15 tot 31 augustus te sluiten.

Tevens werd voorgesteld om zones te creëren die niet voor het publiek toegankelijk zijn, teneinde de biodiversiteit in staat te stellen zich te regenereren en de bomen die niet gered kunnen worden op natuurlijke wijze te laten afsterven. De afgestorven takken en stammen zijn onschatbare schuilplaatsen voor de biodiversiteit, ook in de stad (vleermuizen, insecten, paddenstoelen, ...).

Een aantal van de vragen die de burgers hebben gesteld

Is het niet mogelijk om alleen de afgestorven takken aan de kruinen van de bomen te verwijderen?

Wanneer het mogelijk is, zullen we enkel de afgestorven takken afsnijden. Maar de hoogte van de bomen in kwestie – soms meer dan 40 meter! – maakt dit soort snoeiwerk moeilijk. Bovendien zorgt de omvang van de doorsneden van de afgestorven takken (die soms een diameter van meer dan 30 cm hebben) ervoor dat de snijwonde te groot zou zijn, waardoor de boom niet correct zou kunnen “genezen”.

Waarom sommige bomen nu omhakken en andere later?

De moeilijkheid schuilt erin dat we niet exact weten wanneer de takken afgestorven zijn. Het valt dus moeilijk in te schatten wanneer ze kunnen omvallen (het omvallen houdt ook verband met de staat van bederf van de afgestorven tak). En aangezien het om grote doorsneden gaan (sommige ervan hebben een diameter van meer dan 30 cm) vormt dit een reëel gevaar voor de wandelaars (maar voorlopig zijn de schachten rechtop blijven staan): de bomen die zich in de onmiddellijke nabijheid van plaatsen van doortocht bevinden werden al omgehakt, 25 andere mogelijk gevaarlijke bomen zullen voor eind augustus worden behandeld. Voor andere zullen we ook een “bescherming” van de zone overwegen, d.w.z. het publiek gedurende meerdere jaren geen toegang tot deze zone geven, behalve op de

hoofdwegen, teneinde de vertrapping (ook door honden) te beperken en het herstel van de bosschage en het natuurlijke afsterven van de bomen mogelijk te maken.

Waarom moeten we, om de bomen te behandelen, heel het park afsluiten en niet enkel delen van het park?

U moet weten dat het Dudenpark meer dan 4000 bomen telt, waaronder ongeveer 1500 beuken, die vanwege hun leeftijd bijzonder te lijden hebben onder de droogte. In het Dudenpark is 1 oude beuk op 4 er slecht aan toe. Deze zieke bomen liggen zowat overal in het park verspreid, wat een behandeling per zone te omslachtig zou maken. Het hele park afsluiten zou de teams van Leefmilieu Brussel in staat stellen sneller en efficiënter te werk te gaan. Bovendien is de gekozen periode (van 15 t.e.m. 31 augustus) een met verminderde bezoekersaantallen.

Waarom dienen de houten hekken die sinds enige tijd op verschillende plekken in het park geplaatst zijn?

Om te vermijden dat de wortels worden vertrappeld door de wandelaars en honden, die door in de buurt van de bomen te wandelen de haarwortelen (kleine wortelen die uit de grond komen) beschadigen en bijdragen tot de erosie van de bodem (die in het Dudenpark bijzonder zanderig is). Dit is wat men een “bescherming” noemt. Meerdere plaatsen in het Dudenpark werden zodoende al afgezonderd in het kader van het verjongingsplan dat in 2013 werd uitgewerkt en de resultaten zijn bemoedigend. De zo gecreëerde “minireservaten” zijn ware kleine natuurlaboratoria die ons in staat stellen te zien hoe de fauna en de flora in onze parken zich ontwikkelt en vernieuwt.

Wat zult u doen met het hout van de gevelde bomen?

Wanneer dat mogelijk is, laten we de gevelde boom en zijn takken ter plaatse liggen, want dat is bevorderlijk voor de biodiversiteit (een dode stam is een natuurlijke goudmijn voor de fauna en flora in de omgeving en dient als voedsel en onderdak voor honderden dieren, insecten, vogels, vleermuizen, egels, ...). Zo niet, dan verwerken we het hout tot haksel, dat hergebruikt wordt voor het onderhoud van het park of voor collectieve composthoop. In bepaalde gevallen gebruiken onze teams van technici het hout om ludiek meubilair te maken (bv. bankjes, tafels, krukjes op basis van omgehakte doorsneden) of om hekken te maken.

Waarom worden er geen didactische borden geplaatst om uit te leggen welke middelen er worden aangewend om het park en zijn biodiversiteit te vrijwaren?

Dit is een goed idee maar vergt middelen en tijd. Leefmilieu Brussel beheert een honderdtal parken, met elk een eigen beheersplan. Voor ieder park didactische uitlegborden maken zou zeker een pluspunt zijn, maar communicatie is helaas niet de “core business” van de experts en technici en de middelen gaan prioritair naar het beheer en onderhoud van de groene ruimten.

Suggestie van een aantal burgers: hier een burgerparticipatieproject van maken en in samenwerking met de parkwachters pedagogische instrumenten uitdenken.

Hoe staat het ervoor met de bomen van andere soorten dan beuken en in de andere parken?

Alle bomen lijden onder de klimaatopwarming, maar sommige soorten zijn gevoeliger dan anderen voor herhaalde droogte. Dit is het geval voor beuken, maar ook andere soorten worden door de droogte getroffen. De gezondheidstoestand van de bomen is afhankelijk van meerdere factoren: hun soort, de aard van de bodem waar ze in geworteld zijn, de leeftijd van de bomen, de mate waarin ze de voetstappen van wandelaars ondergaan, het al dan niet aanwezig zijn van bomen in de omgeving, ... Elk park wordt beheerd al naargelang zijn bijzonderheden en de beheersplannen streven er bij nieuwe aanplantingen naar om de soorten te diversifiëren (eiken, kersenbomen, linden, ...), gezien de onzekere toekomst van het klimaat.

